

Sygn. akt III AUa 886/15

## WYROK

**W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 21 stycznia 2016 r.

**Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Hejwowska SA Krystyna Smaga
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2016 r. w Lublinie

sprawy M. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji M. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 16 czerwca 2015 r. sygn. akt VIII U 1246/14

**I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II i ustala M. P. prawo do emerytury od dnia 29 kwietnia 2014 roku;**

**II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz M. P. kwotę 165 (sto sześćdziesiąt pięć) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

Krystyna Smaga Małgorzata Pasek Barbara Hejwowska

**Sygn. akt III AUa 886/15**

## UZASADNIENIE

Decyzją z 12 maja 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił M. P. przyznania prawa do emerytury, ponieważ nie spełniła ona wszystkich warunków do ustalenia takiego świadczenia, tj. nie wykazała 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W złożonym od tej decyzji odwołaniu M. P. domagała się jej zmiany przez przyznanie prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w Lublinie w punkcie pierwszym zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił M. P. prawo do emerytury od dnia (...), w punkcie II oddalił odwołanie w pozostałej części, w punkcie III zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz radcy prawnego P. L. kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd pierwszej instancji swoje rozstrzygnięcie oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych.

M. P. urodzona (...), wniosek o ustalenie jej prawa do emerytury złożyła w dniu 29 kwietnia 2014 roku. Ubezpieczona dołączyła świadectwo pracy wystawione w dniu 17 lutego 1999 roku przez (...) Publiczny Zakład Podstawowej (...) w B., z którego wynikało, że wykonywała w tym zakładzie pracę na stanowisku młodszego asystenta od dnia 12 sierpnia 1978 roku do dnia 30 września 1998 roku w pełnym wymiarze czasu pracy, a od 1 października 1998 roku do 31 stycznia 1999 roku na 1/2 etatu.

Wnioskodawczyni nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się stażem pracy w wymiarze 21 lat, 4 miesięcy i 16 dni.

M. P. w dniu 26 czerwca 1978 roku ukończyła studia na Akademii Medycznej w L. na (...) i uzyskała tytuł lekarza dentystry. W dniu 12 sierpnia 1978 roku została zatrudniona w Zespole (...) w M. - Przychodni (...) w M. (następnie (...) Publiczny Zakład Podstawowej (...) w B. Przychodnia (...) w M.) w charakterze lekarza dentystry na stanowisku młodszego asystenta w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony. Wnioskodawczyni 3 dni w tygodniu pracowała w przychodni, a 2 dni w szkole, w której był gabinet stomatologiczny. Na zajmowanym stanowisku wykonywała czynności polegające na leczeniu uzębienia i wypełnianiu ubytków amalgamatem, usuwała zęby, wykonywała czynności z zakresu protetyki. Nie otrzymywała dodatku za pracę w warunkach szczególnych.

M. P. przebywała na urloпах bezpłatnych w okresach: od dnia 11 sierpnia 1986 roku do dnia 30 sierpnia 1986 roku, od dnia 7 sierpnia 1989 roku do dnia 1 września 1989 roku, od dnia 8 sierpnia 1990 roku do dnia 18 sierpnia 1990 roku, dnia 10 października 1990 roku, od dnia 26 maja 1998 roku do dnia 30 września 1998 roku. Natomiast od dnia 26 maja 1995 roku do dnia 25 maja 1998 roku udzielono jej urlopu wychowawczego. Od dnia 1 października 1998 roku zmniejszono jej wymiar czasu pracy do 1/2 etatu. W wymienionym zakładzie pracowała do 31 stycznia 1999 roku.

Od dnia 15 stycznia 1980 roku do dnia 30 czerwca 1984 roku wnioskodawczyni była zatrudniona w Spółdzielni (...) w M. Przychodni (...) na stanowisku młodszego asystenta w wymiarze 1/2 etatu. Praca ta była wykonywana po godzinach pracy w Zespole (...) w M..

Stan faktyczny w sprawie Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o zeznania wnioskodawczyni i świadków, które ocenił jako wiarygodne. Obdarzył wiarą również dokumenty zawarte w aktach osobowych skarżącej.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że prawo do wcześniejszej emerytury dla osób zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, z uwagi na datę urodzenia wnioskodawczyni, regulują przepisy art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2015, poz. 748) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983, Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Prawo do emerytury nabywają ubezpieczeni po osiągnięciu wieku przewidzianego m. in. w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnili enumeratywnie określone przesłanki: a) posiadają okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa

do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat- dla mężczyzn, b) legitymują się okresem składkowym i nieskładkowym, o którym mowa w art. 27.

Sąd Okręgowy wskazał, że wprawdzie wnioskodawczyni nie przedłożyła świadectwa pracy stwierdzającego wykonywanie pracy w szczególnych warunkach, jednakże sytuacja taka nie wyłącza możliwości ubiegania się o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym.

Według Sądu przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że M. P. od dnia 12 sierpnia 1978 roku do dnia 25 maja 1995 roku, tj. przez 16 lat, 7 miesięcy i 16 dni (po wyłączeniu wymienionych okresów urlopów bezpłatnych), w ramach obowiązującego ją pełnego wymiaru czasu pracy, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace lekarza stomatologa wymienione w wykazie A, dziale XII, pod pozycją 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. W stosowanym pomocniczo zarządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 12 lipca 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu zdrowia i opieki społecznej (Dz. Urz. MZ Nr 8 poz.40 ze zm.) w załączniku nr 1 - do tego zarządzenia - zawierającym wykaz stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę, w wykazie A dziale XII (dotyczącym służby zdrowia i opieki społecznej) pod poz. 2b pkt 1 wyszczególniono prace lekarzy stomatologów przyjmujących pacjentów.

Natomiast do stażu pracy w szczególnych warunkach Sąd Okręgowy nie wliczył okresu od dnia 26 maja 1995 roku do dnia 30 września 1998 rok, kiedy wnioskodawczyni przebywała na urlopie wychowawczym. Powołał się przy tym na ugruntowane w tym zakresie orzecznictwo sądów powszechnych i Sądu Najwyższego (wyrok Sądu Najwyższego z 06.06.2006 r., I UK 338/05, LEX 375608, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23.10.2012 r. III AUa 1401/12, LEX 1236161).

Nie podlegał również zaliczeniu do pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia skarżącej w wymiarze 1/2 etatu przypadający od dnia 1 października 1998 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku.

W ocenie Sądu Okręgowego M. P. spełniła wszystkie przesłanki do ustalenia jej prawa do emerytury, określone w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, to jest:

- 1) ukończyła 55 lat w dniu(...);
- 2) udowodniła 20 lat zatrudnienia, w tym ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach,
- 3) nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Jednocześnie Sąd wskazał, że błędnie ustalił wnioskodawczyni prawo do emerytury od dnia(...)roku i oddalił odwołanie od dnia złożenia wniosku o świadczenie, tj. od 29 kwietnia 2014 r. do dnia 12 października 2014 roku, podczas, gdy prawidłowo prawo do emerytury powinno zostać jej przyznane od dnia złożenia wniosku o emeryturę, tj. od 29 kwietnia 2014 roku.

Z tych też powodów i na mocy art. 477<sup>14</sup> § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach procesu Sąd pierwszej instancji oparł na przepisach art. 98 k.p.c., § 2 ust. 1 i 2 w związku z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

Apelację od powyższego wyroku wywiodła wnioskodawczyni, która zaskarżyła wyrok w części oddalającej odwołanie, tj. odmawiającej ustalenia prawa do emerytury od dnia 29 kwietnia 2014 roku, a więc w zakresie punktu II wyroku.

Skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 748) poprzez jego

błędną wykładnie, polegającą na wyłączeniu prawa wnioskodawczyni do emerytury w okresie od dnia złożenia wniosku o świadczenie do dnia(...)(ukończenia 60 lat), co w konsekwencji spowodowało ustalenie prawa do emerytury od dnia(...), zamiast od dnia złożenia wniosku w tym względzie, tj. od dnia 29 kwietnia 2014 roku.

Powołując powyższe zarzuty apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie jej prawa do emerytury od dnia 29 kwietnia 2014 roku oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono, że Sąd dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w sprawie, uznając, że ubezpieczona spełniła wszystkie warunki wymagane do przyznania jej prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, jednakże z naruszeniem wymienionych przepisów prawo to przyznał od(...), zamiast od 29 kwietnia 2014 roku, tj. od dnia złożenia wniosku o emeryturę. Apelująca zwróciła uwagę, że Sąd Okręgowy w uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazał na wadliwość swego orzeczenia w tej części.

### ***Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.***

Apelacja zasługuje na uwzględnienie. Słusznie podnosi apelująca, że z naruszeniem prawa materialnego Sąd Okręgowy ustalił datę, od której przysługuje jej prawo do emerytury.

M. P. ubiegała się emeryturę, której warunki zostały określone w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 748), który w zakresie wcześniejszego wieku emerytalnego odwołuje się do art. 32, 33, 39 i 40, zaś w zakresie pracy w szczególnych warunkach do przepisów dotychczasowych. Dla uzyskania prawa do emerytury ubezpieczony urodzony po dniu 31 grudnia 1948 r. winien udowodnić do dnia wejścia w życie ustawy, tj. 1 stycznia 1999 roku okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy, tj. wynoszący dla kobiet 20 lat, w tym wymagany w przepisach dotychczasowych okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (15 lat). Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Skutkiem odesłania w art. 184 ust. 1 pkt 1 do przepisów dotychczasowych jest stosowanie wprost przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w zakresie wymaganego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, koniecznego do przyznania emerytury w niższym wieku oraz rodzaju tej pracy. Wiek emerytalny w cytowanych przepisach (art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej w związku z § 4 ust. 1 pkt 1 cyt. rozporządzenia) został określony dla kobiet na 55 lat.

Z mocy art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, z zastrzeżeniem ust. 2.

Bezspornym w sprawie jest, że wnioskodawczyni nie przystąpiła do otwartego funduszu emerytalnego, jej staż na dzień 31 grudnia 1998 r. wynosił ponad 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych. W toku postępowania przed Sądem udowodniła ona również 15 letni - okres pracy w szczególnych warunkach.

M. P. urodzona (...), w dniu (...), ukończyła 55 lat, spełniła zatem wszystkie warunki wymagane do nabycia prawa do emerytury.

Zgodnie z art. 129 ustawy emerytalnej, świadczenia są wypłacane poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wniosek o emeryturę ubezpieczona złożyła w dniu 29 kwietnia 2014 roku. Od tej daty domagała się przyznania jej prawa do takiego świadczenia. W tym stanie rzeczy należało zmienić zaskarżony wyrok w punkcie II i ustalić M. P. prawidłową datę nabycia prawa do emerytury od dnia 29 kwietnia 2014 roku.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego uzasadniają przepisy art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 w związku z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490), które znajdują zastosowanie z uwagi na treść § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804). Zasądzone koszty postępowania obejmują opłatę w kwocie 30 złotych od apelacji uiszczoną przez skarżącą oraz minimalne wynagrodzenie pełnomocnika za prowadzenie sprawy w postępowaniu apelacyjnym.

Krystyna Smaga Małgorzata Pasek Barbara Hejwowska